

Notat

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Jord & Affald
J.nr. MST-749-00008
Ref. Trile/bagge/sormm
Den 10. juli 2009

Notat om anvendelse af gipsaffald til jordbrugsformål

Miljøstyrelsen har med brev af 10. juni 2008 besvaret en henvendelse fra Århus kommune vedrørende anvendelse af gipsaffald fra genbrugspladser til jordbrugsformål efter reglerne i Slambe-kendtgørelsen¹. Miljøstyrelsens besvarelse har givet anledning til en række spørgsmål fra Århus kommune, Danmarks Radio P4 Østjylland og Henrik Lund-Nielsen, Direktør for Gypsum Recycling International, om, hvem der skal anses som affaldsproducent, hvor og hvornår analyserne skal udtages samt om de nødvendige miljøtilladelser er i orden.

Sagens baggrund

Miljøstyrelsen har i den konkrete sag fået oplyst følgende om anvendelsen af gipsaffaldet fra Århus Kommune:

I Århus Kommune bliver gipsen indsamlet i containere ved 6 genbrugspladser tilhørende under AffaldVarme Århus. Indsamlingen omfatter både gips fra private og erhverv. Det er dog Århus Kommunes vurdering, at størstedelen af gipsaffaldet kommer fra erhvervsdrivende.

Århus Kommune har indgået en kontrakt med Marius Pedersen A/S om genanvendelse af gipsen. Efter kontrakten kan Marius Pedersen A/S vælge, hvor gipsen håndteres, så længe den blot bliver genanvendt. Gipsen bliver transporteret til Marius Pedersen A/S anlæg af en entretret transportør. På anlægget foretager en Marius Pedersen A/S en let forsortering samt presning af gipsen. Det er op til Marius Pedersen A/S at beslutte, om gipsen fra Århus Kommune skal blandes med gips fra andre affaldsproducenter.

Herefter leverer Marius Pedersen A/S gipsen til Freiberg og Jespersen A/S, der komposterer gipsen med henblik på, at den kan anvendes til jordbrugsformål. I komposteringsprocessen bliver gipsen knust, sorteret og blandet med spildevandsslam og have- og parkaffald.

Freiberg og Jespersen A/S har den 6. oktober 2008 af Tønder Kommune fået meddelt en miljøgodkendelse og en revurdering af eksisterende godkendelse fra 2004 til kompostering af affaldsprodukter, modtagelse, sortering og granulering af gipsplader samt midlertidig opbevaring af udtjente gipsplader og andre affaldsprodukter, der er egnet til kompostering. Miljøgodkendelsen er blevet påklaget af Danmarks Naturfredningsforening.

Der er i miljøgodkendelsen blandt andet stillet krav om, at prøvetagning af gipsplader til analyse skal foregå ved, at der ved hvert læs udtages en repræsentativ prøve, som sammenblandes til en repræsentativ kvartalsprøve, der blandt andet analyseres for tungmetaller og miljøfremmede stoffer. Desuden er der i miljøgodkendelsen stillet vilkår om, at gipsaffaldet skal overholde grænseværdierne i bilag 2 i slambekendtgørelsen.

¹ Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål

Tønder kommune har meddelt en § 19 tilladelse efter Miljøbeskyttelsesloven til Freiberg og Jespersen A/S til udbringning i Tønder Kommune, som ligeledes er blevet påklaget af Danmarks Naturfredningsforening. Tilladelsen er blandt andet meddelt på vilkår om, at der kun må anvendes rene gipsplader til kompostering, dvs. der må ikke være rester af maling, tapet, søm, skruer m.m. på gipsen samt at der for hvert læs gips udtages en repræsentativ prøve, som sammenblandes til en repræsentativ kvartalsprøve, der blandt andet analyseres for tungmetaller og miljøfremmede stoffer. Den færdige kompost skal analyseres for de parametre, der er angivet i bilag 5 til slambekendtgørelsen samt for kalk og svovl.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Regelgrundlag

Udbringning af affald til jordbrugsformål, skal ske efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål også kaldet slambekendtgørelsen. Udgangspunktet for anvendelse af affald til jordbrugsformål er, at affaldet skal være optaget på slambekendtgørelsens bilag 1. Såfremt affaldet ikke er optaget, kræver det en § 19 tilladelse efter Miljøbeskyttelsesloven jf. § 29 i slambekendtgørelsen. Det følger endvidere af slambekendtgørelsens § 29, at når affaldet anvendes til jordbrugsformål, skal kommunen fastsætte vilkår om, at reglerne i slambekendtgørelsens kapitel 3-9 gælder.

Hvem er affaldsproducent?

I slambekendtgørelsens § 4, nr. 1 er det angivet, at en affaldsproducent er den, der frembringer, forarbejder, forhandler eller importerer affald, som skal afhændes til jordbrugsformål. Såfremt affaldet kommer fra husholdninger og behandles samlet, anses den ansvarlige myndighed for indsamlingsordningen for at være affaldsproducent jf. § 6, stk. 3. Forpligtelserne for affaldsproducenten i henhold til slambekendtgørelsen er, at affaldsproducenten skal sikre, at affaldet bliver prøvetaget og analyseret inden sammenblanding eller anvendelse jf. § 6. Dette skal ske, for at sikre at affaldet, til enhver tid, overholder grænseværdierne i bekendtgørelsens bilag 2. Hvis affaldsproducenten afhænder affaldet til bruger eller et husdyrgødningsbaserede biogas- eller forarbejdningsanlæg efter § 11, skal affaldsproducenten opfylde pligterne i §§ 12-14 om blandt andet deklaration af affaldet.

I denne sag er det oplyst af Århus Kommune, at hovedparten af gipsaffaldet kommer fra erhvervsdrivende. Det betyder at slambekendtgørelsens § 6, stk. 3 ikke kan finde anvendelse og at dette bevirker, at det er de erhvervsdrivende, der skal anses som affaldsproducent, i forhold til gipsaffald der leveres til genbrugspladserne. Dette betyder, at hvis gipsaffaldet skal bruges til jordbrugsformål, skal det være prøvetaget og analyseret efter slambekendtgørelsens kapitel 3, inden eller når det bliver afleveret på AffaldVarme Århus genbrugspladser.

Da Marius Pedersen A/S kan disponere over gipsaffaldet, og derved er forhandler af det, anses også Marius Pedersen A/S som affaldsproducent efter slambekendtgørelsens bestemmelser. Hvis Marius Pedersen A/S sammenblender gipsaffald fra forskellige affaldsproducenter og herved foretager en forarbejdning, skal Marius Pedersen A/S, som affaldsproducent, sikre at gipsaffaldet er prøvetaget og analyseret inden sammenblandingen jf. § 6, stk. 2.

Freiberg og Jespersen A/S sammenblender gipsaffaldet med spildevandsslam og have- og parkaffald og foretager derefter en kompostering på deres anlæg. Denne forarbejdning gør at Freiberg og Jespersen A/S også skal anses som affaldsproducent og betyder, at de skal sikre, at de forskellige typer affald er prøvetaget og analyseret inden sammenblandingen. Da Freiberg og Jespersen A/S afhænder det komposterede gipsaffald til landmænd, der anvender det til jordbrugsformål bliver Freiberg og Jespersen A/S omfattet af pligterne i slambekendtgørelsens §§ 12-14, hvorefter der

skal udarbejdes en deklARATION om blandt andet affaldets oprindelse og bestanddele. I deklARATIONEN skal indgå alle analyseresultater, der undervejs er taget af affaldet. Dette skal sikre, at alt affald fra de forskellige affaldsproducenter til enhver tid har overholdt grænseværdierne i bekendtgørelsens bilag 2.

Hvis en eller flere affaldstyper, på et hvilken som helst tidspunkt i forløbet, ikke overholder grænseværdierne i bilag 2, kan affaldet ikke anvendes til jordbrugsformål i henhold til slambekendtgørelsen.

§ 19 tilladelsen

Miljøstyrelsen er opmærksom på, at § 19 tilladelsen fra Tønder Kommune til Freiberg og Jespersen A/S er blevet påklaget af Danmarks Naturfredningsforening til Miljøklagenævnet, og at nævnet derfor vil tage stilling til blandt andet § 19 tilladelsens lovlighed i sin prøvelse af tilladelsen.

Miljøstyrelsen finder dog anledning til at gøre opmærksom på, at det efter styrelsens opfattelse ikke er i overensstemmelse med hverken § 19 ordlyd, formål eller hidtidige praksis efter bestemmelsen, at den meddelte § 19 tilladelse ikke indeholder en angivelse af hvilke konkrete arealer, udbringning kan ske på. Det er tidligere slået fast ved Miljøstyrelsens afgørelse af 17. januar 1996², at udbringning af affald ved en § 19 tilladelse kun kan ske, ved en vurdering af den ansøgte anvendelse af affaldet, jord- og grundvandsforhold på det sted eller steder hvor affaldet udbringes. Tilladelsen vil efter ansøgning kunne meddeles ejeren eller brugeren af den ejendom, hvor affaldet ønskes anvendt.

² Miljøretlige Afgørelser og Domme - MAD 1996.244